

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 19. 10. 2022

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu č.: AO-RPMS/2022/00078

Predmet podnetu: príspevok na platforme Facebook

Dátum poskytnutia obsahu: 13. 9. 2022, 16.34 hod.

Subjekt: Facebook

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 151 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu evidovaný pod č. AO-RPMS/2022/00078 a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 152 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu výsledok preverenia podnetu.

T: 31. 10. 2022

Z: AO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 19. 10. 2022

Podnet na preverenie č.: AO-RPMS/2022/00078 zo dňa 21. 9. 2022
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: príspevok na platforme Facebook
Dátum poskytnutia obsahu: 13. 9. 2022, 16.34 hod.

Subjekt: Facebook

Dátum: 12.10. 2022

OBSAH PODNETU:

Odôvodnenie podnetu: „Zlahčuje situáciu na ukrajine, ospravedľuje Rusko, zdieľa prokremelské naratívy, siri konšpiratívne teórie. Problém je ale že je občanom slovenskej republiky ale svoje posty píše po maďarsky, tým pádom neviem či ho viete skontrolovať.“

Popis nahlásenia obsahu platformy: „Často nahlasujem jeho príspevky, ale podľa mňa keď ho nahlasím tak sa to dostane k slovenskému factcheckerovi a keďže píše po maďarsky tak tým pádom ho asi neriesia“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:

§ 151 ods. 2.: Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý

- a) napĺňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu,
- b) podnecuje ku konaniu, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu,
- c) schvaľuje konanie, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu, alebo
- d) napĺňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.

§ 151 ods. 3.: Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať odôvodnenie, prečo môže predmetný obsah predstavovať nelegálny obsah, a musí byť z neho zrejmé, o aký konkrétny obsah ide. Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať aj dátum poskytnutia obsahu a názov platformy na zdieľanie obsahu alebo obsahovej služby nevyžadujúcej oprávnenie podľa tohto zákona, najmä elektronickej periodickej publikácie, spravodajského webového portálu alebo agentúrneho servisu, v rámci ktorých bol nelegálny obsah poskytnutý.

§ 152 ods. 6.: Ak regulátor nezačne konať o zamedzení nelegálneho obsahu a podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu ani neodloží, regulátor označí podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu za neopodstatnený a upovedomí o tom podávateľa.

Zákon č. 300/2005 Z. z. trestný zákon

§ 422d ods. 1.: Kto verejne popiera, spochybňuje, schvaľuje alebo sa snaží ospravedlniť holokaust, zločiny režimu založeného na fašistickej ideológii, zločiny režimu založeného na komunistickej ideológii alebo zločiny iného podobného hnutia, ktoré násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy smeruje k potlačení základných práv a slobôd osôb, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

§ 422d ods. 2.: Rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto verejne popiera, schvaľuje, spochybňuje, hrubo zľahčuje alebo sa snaží ospravedlniť genocídium, zločiny proti mieru, zločiny proti ľudskosti alebo vojnové zločiny spôsobom, ktorý môže podnecovať násilie alebo nenávisť voči skupine osôb alebo jej členovi, ak bol páchatel' alebo účastník tohto činu odsúdený právoplatným rozsudkom medzinárodného súdu zriadeného na základe medzinárodného práva verejného, ktorého právomoc uznala Slovenská republika, alebo právoplatným rozsudkom súdu Slovenskej republiky.

§ 423 ods. 1.: Hanobenie národa, rasy a presvedčenia. Kto verejne hanobí

- a) niektorý národ, jeho jazyk, niektorú rasu alebo etnickú skupinu, alebo

b) skupinu osôb alebo jednotlivca pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania,

§ 424 ods. 1.: *Podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti*

Kto verejne podnecuje k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, sexuálnu orientáciu, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, alebo verejne podnecuje k obmedzovaniu ich práv a slobôd, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Pri posudzovaní možného výskytu nelegálneho obsahu vychádza Rada z citovaných ustanovení zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách, pričom definícia pojmu „nelegálny obsah“ je odvodená z následne citovaných ustanovení zákona č. 300/2005 Z. z. (trestný zákon), ktoré vymedzujú „nelegálny obsah“ ako napĺňanie podstaty uvedených trestných činov. Z uvedeného vyplýva, že Rada pre mediálne služby je oprávnená konať vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu podľa § 152 zákona o mediálnych službách, v jej kompetenciách však nie je posudzovať kontroverzné, šokujúce či hanlivé tvrdenia a obsahy alebo posudzovať pravdivosť či opodstatnenosť existencie takzvaných „konšpirácií“ či „konšpiračných teórií“, t. j. tvrdení/teórií, ktoré nie sú podložené vedeckými dôkazmi či inými faktami. Zároveň však podľa ods. 3 písm. q) § 110 zákona o mediálnych službách patrí do pôsobnosti regulátora spolupracovať s on-line platformami na zdieľanie obsahu pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní pravidiel poskytovania ich služieb (tzv. komunitné štandardy alebo iný súbor zásad pre používateľov). Poskytovateľ obsahovej služby je pritom podľa § 152 ods. 8 zákona o mediálnych službách povinný poskytovať regulátorovi túto súčinnosť a na tento účel mu na vyžiadanie poskytovať informácie aj umožniť zriadenie prístupu k svojej službe tak, aby bol výkon týchto činností čo najefektívnejší.

Podávateľ namieta príspevok na platforme Facebook (<https://www.facebook.com/vegh.tamas.524/posts/pfbid02PZa1eL6ar4p1GDFEQCNY3YXfVQrhMyPjLbwfZio7ysxy34vGcQKgd7XE2J4perbVI>), ktorý údajne šíri ruské naratívy, hoaxy a dezinformácie. Zároveň informuje, že realizoval nahlásenie obsahu danej platforme. Podávateľ uviedol, že pravidelne nahlasuje príspevky daného profilu, no neuviedol, či požiadal platformu o kontrolu obsahu konkrétneho príspevku.

Kancelária sa daným podnetom zaoberala na základe ustanovenia **§ 151 ods. 3.:** *Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať odôvodnenie, prečo môže predmetný obsah predstavovať nelegálny obsah, a musí byť z neho zrejmé, o aký konkrétny obsah ide. Podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu musí obsahovať aj dátum poskytnutia obsahu a názov platformy na zdieľanie obsahu alebo obsahovej služby nevyžadujúcej oprávnenie podľa tohto zákona, najmä elektronickej periodickej publikácie, spravodajského webového portálu alebo agentúrneho servisu, v rámci ktorých bol nelegálny obsah poskytnutý.*

Predmetný obsah Kancelária preto posudzovala na základe **§ 151 ods. 2 písm. d)** *Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý napĺňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti*

Pri posudzovaní predmetného obsahu platformy z hľadiska možného výskytu nelegálneho obsahu (údajné popieranie zločinov politických režimov a režimov proti ľudskosti) v zmysle § 151 ods. 2 písm. d) Zákona o mediálnych službách Kancelária vychádza ďalej z ustanovení Zákona č. 300/2005 Z. z.:

§ 422d ods. 1.: *Kto verejne popiera, spochybňuje, schvaľuje alebo sa snaží ospravedlniť holokaust, zločiny režimu založeného na fašistickej ideológii, zločiny režimu založeného na komunistickej ideológii alebo zločiny iného podobného hnutia, ktoré násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy smeruje k potlačeniu základných práv a slobôd osôb, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.*

§ 422d ods. 2.: *Rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto verejne popiera, schvaľuje, spochybňuje, hrubo zľahčuje alebo sa snaží ospravedlniť genocídium, zločiny proti mieru, zločiny proti ľudskosti alebo vojnové zločiny spôsobom, ktorý môže podnecovať násilie alebo nenávisť voči skupine osôb alebo jej členovi, ak bol páchatel' alebo účastník tohto činu odsúdený právoplatným rozsudkom medzinárodného súdu zriadeného na základe medzinárodného práva verejného, ktorého právomoc uznala Slovenská republika, alebo právoplatným rozsudkom súdu Slovenskej republiky.*

§ 423 ods. 1.: *Hanobenie národa, rasy a presvedčenia. Kto verejne hanobí*

a) niektorý národ, jeho jazyk, niektorú rasu alebo etnickú skupinu, alebo

b) skupinu osôb alebo jednotlivca pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania,

§ 424 ods. 1.: *Podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti*

Kto verejne podnecuje k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, sexuálnu orientáciu, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, alebo verejne podnecuje k obmedzovaniu ich práv a slobôd, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

Daný príspevok (text) uverejnený na verejnom profile obsahoval tvrdenie (automatizovaný slovenský preklad maďarského textu platformy Facebook): „*Ukrajinský fašizmus zúri ďalej. Doživotie pre ukrajinských občanov s ruskými pasmi. Podľa ruského učebného osnov je pre učiteľov 12 až 15 rokov väzenia. Kto má po tomto ešte pochybnosti, že ide o nacistický režim? A ešte jednu otázku by som položil tým, ktorí si myslia, že Maďarsko nedostáva peniaze z Bruselu, pretože sú problémy s demokraciou:*

Myslíte, že Brusel, ktorý podporuje vládu, ktorá otvorene šíri nacistické ideológie peniazmi a zbraňami, chráni demokraciu? Zobud' sa.“ Zároveň obsahoval 3 fotografie, z toho 2 fotografie s textami v maďarskom jazyku.

Na prvej fotografii s maďarským textom je Aleksej Arestovič, poradca ukrajinského prezidenta a pod fotografiu je text v maďarskom jazyku (slovenský preklad pomocou Google translator): „*Doživotný trest za ruský pas. Poradca Volodymyra Zelenského Oleksij Arestovič povedal, že každý Ukrajinec, ktorý dobrovoľne požiada o ruský pas, bude odsúdený za vlastizradu. Podľa ukrajinských zákonov sa zrada počas vojny trestá doživotným väzením.“*

Na druhej fotografii s maďarským textom je Irina Vereščuk, podpredsedníčka ukrajinskej vlády a pod fotografiu je text v maďarskom jazyku (slovenský preklad pomocou Google translator): „*V oblasti Charkova boli zadržaní učitelia, ktorí učili deti podľa ruských osnov. Hrozí im 12 až 15 rokov väzenia.*

Povedala to ukrajinská podpredsedníčka vlády Irina Vereščuk v rozhovore pre ukrajinské médiá.

"Spáchali zločin proti nášmu štátu. Hrozia prísne tresty," povedal Veresčuk.

Na tretej fotografii sú nastúpení príslušníci pluku Azov vo vojenskom oblečení a s vlajkami pluku Azov.

Predmetný obrázok je z dňa 14. marca 2020 a zachytáva príslušníkov pluku Azov v Kyjeve na prehliadke pri príležitosti osláv Dňa veteránov¹.

V texte príspevku sa vyskytujú tvrdenia o údajnom ukrajinskom fašizme, prenasledovaní ruských občanov, o nacistickom režime na Ukrajine, a zároveň o podpore nacistického režimu zo strany Bruselu, pričom dané tvrdenia majú len formu výrokov bez doloženia akýchkoľvek zdrojov, ktoré by potvrdzovali faktickosť takýchto tvrdení. Uvedené údajné citácie predstaviteľov ukrajinskej vlády a fotografia príslušníkov pluku Azov sú výroky a obrazový materiál, ktorý sa viaže k aktuálnej situácii, kedy Ukrajina stále čelí vojenskej agresii zo strany Ruskej federácie. V danom kontexte je možné takéto informácie považovať za relevantné, ktoré ale zároveň svojou povahou jednak fakticky nepotvrdzujú názor autora príspevku, že by Ukrajinu bolo možné na ich základe označiť za fašistický štát a taktiež sa Kancelária domnieva, že takéto vyjadrenia a obrazový materiál v rámci príspevku svojím obsahom a povahou vecne nespochybňujú, neschvaľujú a ani neospravedľujú zločiny politických režimov.

Na základe výsledkov analýzy Kancelária dospela k názoru, že predmetný príspevok formou svojho spracovania a obsahom nenapĺňa charakteristiky ustanovení § 422d ods. 1, § 422d ods. 2., § 423 ods. 1. a § 424 ods. 1. Zákona č. 300/2005 Z. z., na základe čoho ďalej konštatujeme, že predmetný príspevok uverejnený na súkromnom profile na platforme Facebook **nesplňa kvalifikačné kritériá pre nelegálny obsah** podľa ustanovenia § 151 ods. 2 písm. d), z čoho ďalej usudzujeme, že uverejnenie daného príspevku na platforme Facebook podľa nášho názoru za daných okolností **nie je v rozpore s ustanoveniami Zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a Kancelária preto podnet považuje za neopodstatnený v zmysle ustanovenia § 152 ods. 6.:** „Ak regulátor nezačne konanie o zamedzení nelegálneho obsahu a podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu ani neodloží, regulátor označí podnet týkajúci sa nelegálneho obsahu za neopodstatnený a upovedomí o tom podávateľa.“

ZÁVER:

Na základe uvedeného je Kancelária toho názoru, že predmetný príspevok publikovaný na platforme Facebook **nenapĺňa definičné znaky podľa ustanovení § 151 ods. 2. Zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

Podnet na preverenie preto navrhujeme na základe § 152 ods. 6. Zákona č. 264/2022 Z. z. **o mediálnych službách** posúdiť ako **neopodstatnený.**

¹ <https://www.alamy.com/march-14-2020-kyiv-ukraine-veterans-of-the-volunteer-battalion-azov-attend-a-rally-marking-the-volunteer-day-in-honor-of-fighters-joined-the-ukrainian-armed-forces-at-a-military-conflict-in-the-eastern-ukraine-in-kyiv-ukraine-on-14-march-2020-ukrainian-government-adopted-a-series-of-decisions-to-prevent-the-spread-of-the-covid-19-coronavirus-from-12-march-2020-ukraine-introduce-quarantine-in-educational-institutions-for-three-weeks-and-also-banning-any-mass-events-with-more-than-200-people-ukraine-will-close-the-border-for-foreigners-in-48-hours-for-two-weeks-due-the-situation-image348708326.html?imageid=600B0505-5C32-4F36-9459-92E369421AF3&p=151045&pn=1&searchId=900bfd0705a3e8158710fda26af2b64e&searchtype=0>

Popis posudzovaného obsahu k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. AO-RPMS/2022/00078)

Subjekt: Facebook
Dátum poskytnutia obsahu: 13. 9. 2022 o 16:34
http adresa:
<https://www.facebook.com/vegh.tamas.524/posts/pfbid02PZa1eL6ar4p1GDFEQCNY3YXfVQrhMyPjLbwfZio7ysxy34vGcQKgD7XE2J4pcrbV1>

Predmetný post je v origináli text v maďarskom jazyku:

„Tovább dübörög az ukrán fasizmus. Az orosz útlevéllal rendelkező ukrán állampolgároknak életfogytiglani börtön. Az orosz terv szerint tanító tanároknak 12-től 15-évig terjedő szabadságvesztés.

Ezek után kinek vannak még kétségei afelől, hogy ez egy náci rezsim

És feltennék még egy kérdést azoknak, akik szerint Magyarország azért nem kap pénzt Brüsszeltől, mert problémák vannak a demokráciával:

Szerintetek az a Brüsszel, amelyik egy nyíltan náci ideológiákat terjesztő kormányt támogat pénzzel és fegyverrel, az a demokráciát védi

Ébresztő“

Slovenský preklad (automatizovaný preklad, ktorý ponúka platforma Facebook): *„Ukrajinský fašizmus zúri ďalej. Doživotie pre ukrajinských občanov s ruskými pasmi. Podľa ruského učebného osnov je pre učiteľov 12 až 15 rokov väzenia. Kto má po tomto ešte pochybnosti, že ide o nacistický režim? A ešte jednu otázku by som položil tým, ktorí si myslia, že Maďarsko nedostáva peniaze z Bruselu, pretože sú problémy s demokraciou:*

Myslíte, že Brusel, ktorý podporuje vládu, ktorá otvorene šíri nacistické ideológie peniazmi a zbraňami, chráni demokraciu? Zobud' sa.“

* * * * *

Fotografia muža (z textu vyplýva, že je to Aleksej Arestovič, poradca ukrajinského prezidenta), text v maďarskom jazyku:

„Életfogytiglani börtönbüntetés az orosz útlevéért.

Olekszij Aresztovics, Volodimir Zelenszkij tanácsadója kijelentette, hogy minden ukrán, aki önként igényelt orosz útlevelet, árulásért elítélik.

Az ukrán törvények szerint háborús időszakban az államárulás életfogytiglani börtönbüntetéssel büntetendő.“

Slovenský preklad (Google translator):

„Doživotný trest za ruský pas.

Poradca Volodymyra Zelenského Oleksij Arestovič povedal, že každý Ukrajinec, ktorý dobrovoľne požiadá o ruský pas, bude odsúdený za vlastizradu.

Podľa ukrajinských zákonov sa zrada počas vojny trestá doživotným väzením.“

* * * * *

Fotografia ženy (z textu vyplýva, že je to Irina Vereščuk, podpredsedníčka ukrajinskej vlády), text v maďarskom jazyku:

„A Harkovi területen őrizetbe vettek olyan tanárokat, akik az orosz tanterv alapján tanították a gyerekeket. 12-től 15 évig terjedő börtönbüntetésre számíthatnak.

Ezt Irina Verescsuk ukrán miniszterelnök-helyettes mondta az ukrán médiának adott interjújában.

"Államunk ellen követtek el bűncselekményt. Ott komoly büntetések vannak" - mondta Verescsuk.

Slovenský preklad (Google translator):

„V oblasti Charkova boli zadržaní učitelia, ktorí učili deti podľa ruských osnov. Hrozí im 12 až 15 rokov väzenia.

Povedala to ukrajinská podpredsedníčka vlády Irina Vereščuk v rozhovore pre ukrajinské médiá.

"Spáchali zločin proti nášmu štátu. Hrozia prísne tresty," povedal Vereščuk.

* * * * *

Fotografia nastúpených príslušníkov pluku Azov vo vojenskom oblečení a s vlajkami pluku Azov. Táto fotografia je bez akejkoľvek textovej informácie.